

Wat begon als een vervallen pachtbedrijf met vijftig varkens bouwden Harry en Anny van der Heijden uit tot een melkveehouderij met toekomstperspectief. Voerefficiëntie staat centraal in het Limburgse America, terwijl Truusje 31 een reputatie in de fokkerij inluidt.

Boer worden met koeien, niet met varkens. Dat was de doelstelling van Harry (57) en Anny (57) Van der Heijden toen ze in 1968 een boerderijtje huurden van de gemeente Veghel. Het bedrijf zou worden gesloopt, dat wist het jonge stel, want de grond was bestemd voor industrie.

Uitbesteden jongveeopfok

Op eigen initiatief is het bedrijf intussen tweemaal verplaatst en verdubbelde het melkquotum tot 1,2 miljoen kg. 'In 1978 bouwden we een ligboxenstal, rond de superheffing leverden honderd MRIJ-koeien 611.000 kg melk', vertelt Harry over de progressie die het bedrijf doormaakte. 'Terugkijkend heb ik veel profijt gehad van goede adviseurs en dat is nog steeds zo. Je kunt niet overal verstand van hebben.' Zijn zoon Henry (32) vult aan dat werkervaring bij collega-veehouders bedrijfsblindheid voorkomt. 'Jonge boeren zouden verplicht een periode voor de bedrijfsverzorging moeten wer-

ken. Dan zie je hoe het niet moet en hoe het ook kan.' Extern advies speelde een rol in de keuze, nu drie jaar geleden, om de jongveeopfok uit te besteden. 'Volgend seizoen zouden we bij eigen opfok duizend kuub mest af moeten voeren, dan is jongvee aanhouden een dure grap. We beschikken over 19 hectare grasland en ruim dertig hectare maïs.' Voor 1,36 euro per dier per dag verblijft het jongvee vanaf zes maanden bij een collega-veehouder in de buurt. Door dit besluit is een groei mogelijk van de huidige 130 koeien naar een veestapel rond de 150 stuks melkvee. 'Jongveeopfok

Anny, Henry en Harry van der Heijden: 'Streven is 3,80 procent eiwit'

uitbesteden is inderdaad duur, ter compensatie insemineren we veertig procent van de veestapel met Belgisch-witblauwstieren.' De hogere prijs voor kruislingkalveren is niet de enige reden volgens Henry. 'Je gaat ook sneller vooruit in de fokkerij. We benutten alleen dieren met een bovengemiddelde lactatiewaarde of Inet.' De scherpere selectie-intensiteit is volgens de veehouders een aanjager voor het bereiken van hun fokdoel: melk afleveren

met een gemiddeld eiwit van 3,80 procent. 'Dat moet over twee jaar haalbaar zijn', aldus Harry. Hij baseert dit mede op de afstammingsindex van het jongvee. Deze zit voor eiwitpercentage op gemiddeld +0,14. Stieren als Flyer, Harry, Kirby, Hugo, Future en Stilist maken deel uit van het huidige inseminatiepeloton. Van der Heijden stimuleert de gehalten daarnaast via een uitgebalanceerd rantsoen, waarin diergezondheid volgens hem het vertrekpunt moet zijn. Regelmaat, vers voer en een afgemeten rantsoensamenstelling bevorderen dit streven. 'Door de zomerkuil te mengen met de voorjaarskuil lukt het ons acht maanden een stabiel rantsoen te voeren.' Maïs is volgens Van der Heijden essentieel in het streven naar 3,80 procent eiwit. 'We proberen maïs te telen met 400 gram zetmeel en een hoge celwandvertering, bij 35 procent droge stof. Dat levert een plus op voor eiwit.' Naast 47 procent maïs en 39 procent gras mengen de veehouders, af-

Truusje 45 (v. Lightning), dochter van Truusje 31
Voorspelde productie: 2.04 305 10.639 3,78 3,71 LW 123

Koeien van gehalte

Familie Van der Heijden: 'Starten bij bedrijfsverzorging voorkomt bedrijfsblindheid'

hankelijk van de snelheid in het rantsoen, eiwitbrok, geplette tarwe en luzerne in het rantsoen. 'Luzerne is kostbaar, maar geeft een betere pensprik dan hooi omdat het minder snel verzadigt in het pensvocht.' Het rantsoen is goed voor een rollend jaargemiddelde van 9371 kg melk met 4,46 % vet en 3,65 % eiwit, bij een economisch jaarresultaat van 2452 euro. Dat de voerstrategie exclusief jongvee altijd nog zo'n 0,06 euro per kilo melk kost is aan de hoge kant, erkent Harry van der Heijden. 'Je kunt wel beknibbelen tot de laatste cent, maar dan geef je toe op de gezondheid van het vee en de melkprijs, want energietekorten zetten de gehalten onder druk.' Regelmaat betekent behalve een stabiel rantsoen dat het melkvee volledig op stal blijft. We kunnen het blijvende grasland nu vier keer maaien en zodoende tachtig hectare Engels raai inkuilen.' De eerste snede kuilt Van der Heijden over de opbrengst van twintig hectare Italiaans raai-gras, dat hij als groenbemester voor de

maïs teelt. 'Door wisselteelt hebben we extra voorjaarsgras. Bijkomend voordeel is dat de bodem 's winters goed doorworteld blijft, zodat minder stikstofverliezen optreden. Hoe minder mest je mag gebruiken, des te belangrijker wordt een uitgekiende grondbewerking.'

Rode verrassing

Vanaf lactatiedag honderd verstrekt Van der Heijden geen aanvullend krachtvoer meer via de computer. 'Door onze focus op gehalten neigen de koeien sneller te vervetten aan het eind van de lactatie. Daarom streven we naar een korte tussenkaltijd en melken we de koeien zo lang mogelijk door, zodat de aanzet van reserves beperkt blijft.' Tijdens de droogstand, die slechts 35 dagen duurt, verblijven de dieren in aparte groepen, om zich optimaal voor te bereiden op de volgende lactatie. 'De uiers lijden te veel bij een lange droogstand, in aparte droogstandsgroepen houden we via de voeding meer grip op het conditieverloop.'

De honderd MRIJ-koeien die de boerderij in America begin jaren tachtig bevolkten, zijn intussen volledig verdrongen door zwartbonte Holsteins. Hoewel, de rode kleur is na drie generaties zwartbont bij toeval terug in de veestapel. 'Zonder het te verwachten kwam er toch weer een rood kalf ter wereld', zegt Harry. 'De vader was proefstier Delta 461 Marty, later bekend als Delta Sparta RF.'

Het gaat over stiermoeder Truusje 31 (88 punten) die bij HG onder contract staat. Twee Bell Tomzonen maken in mei hun opwachting voor een eerste index, voor het duo Lentinizonen uit Truusje duurt dat nog een jaar. 'We wilden eigenlijk niet instemmen met Lentini, vanwege zijn negatieve eiwitvererving, maar de foktechnicus stelde ons gerust. Van negen embryo's hielden we er één, een tweede klas, voor onszelf. Dat zou Truusje 37 worden, een koe die bij nader inzien ons het besef gaf: "Hadden we alle embryo's maar gehouden." Van haar staat een Martinus-zoon bij de KI.' Een Lightningdochter uit Truusje 31, Truusje 45, is onlangs gespoeld met Frederik Puntdroad. De oorspronkelijke wens gaat in elk geval dubbel en dwars in vervulling. Behalve boeren met koeien, mag familie Van der Heijden voorzichtig hopen op meer. Wie weet zetten de Truusjes een fokstier op de kaart.

Tijmen van Zessen